

Erik Abrahamsson
Lena Bengtsson Übelacker

Motion (MP) - Närodlade och ekologiska livsmedel i Lunds kommun

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att yttra sig i enlighet med det som framförts i tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse

Sammanfattning

Miljöpartiet föreslår i en motion till kommunfullmäktige bland annat att kommunen på olika sätt ska arbeta för att säkra produktion av närodlade och ekologiska livsmedel på åkermark som ägs av kommunen. Åkermarken utgör en del av kommunens strategiska markinnehav och markinnehavet är en viktig resurs i kommunens bostads- och näringslivsutveckling. Förslagen i motionen kan försvåra och fördröja kommunens möjlighet att få rådighet över den mark som behövs för kommunens utveckling.

Underlag för beslutet

- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse, 2020-11-04
- Miljöpartiets motion, Närodlade och ekologiska livsmedel i Lunds kommun, 2020-09-03
- Lunds kommuns översiktsplan, bifogas inte
- Utbyggnads- och boendestrategi 2025 (inkl. markpolicy), bifogas inte

Ärendet

Miljöpartiet föreslår i en motion; "Närodlade och ekologiska livsmedel i Lunds kommun", att kommunfullmäktige beslutar att:

- i samband med att nya arrendeavtal för kommunal åkermark upprättas ska det krävas att marken odlas enligt reglerna för ekologisk produktion
- arrendeperioden för ekologisk odlad åkermark bör vara minst fem år

2020-11-04

Diarienummer

TN 2020/0675

- den åkermark kommunen utarrenderar ska i översiktsplan och andra planer skyddas mot exploatering som minskar tillgång till närodlade livsmedel.

Föredragning

Kommunens strategiska markinnehav och lagstiftningen

Ett strategiskt markinnehav är en viktig resurs i kommunens bostads- och näringslivsutveckling. Kommunalt markinnehav ger kommunen bättre förutsättningar att bevaka kommunala intressen vid utbyggnad. Det är därför viktigt att bevaka och vidta åtgärder, så att markreserven har en omfattning som ger kommunen möjlighet att nå uppsatta mål.

Tekniska nämnden ansvarar för exploatering av bostads- och företagsområden samt förvaltning av kommunens markreserv. Enligt reglementet ankommer det på tekniska nämnden att bland annat ansvara för kommunens bostadsförsörjning enligt lag (2000:138) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Kommunens strategiska mark utarrenderas i väntan på att den behövs till kommunens utveckling. Jordabalken (1970:994), reglerar förhållandet mellan markägare och arrendator. Jordabalken anger att beträffande arrendekontrakt som är längre än ett år, så får arrendatorn ett så kallat besittningsskydd. Det innebär att arrendatorn i regel har rätt till förlängning av arrendet. Det finns dock ett antal undantag som *inte* ger arrendatorn rätt till förlängning, bland annat om jordägaren gör sannolikt att arrendestället ska användas i enlighet med detaljplan.

Om arrendatorn inte har rätt till förlängning så kan således uppsägning av arrendet ske. Uppsägningstiden varierar för olika arrenden. Vid avtalets upphörande finns möjlighet till omförhandling av villkor. Villkoren i arrendeavtalet måste vara skäliga för att godkännas vid en eventuell prövning i arrendenämnden. Ekoodling, det vill säga krav på särskild odlingsinriktning, är ett tveksamt villkor att ta in i arrendeavtal. Det finns rättsfall där krav på odlingsinriktning inte anses vara skäliga.

Tekniska förvaltningen arbetar därför med att hålla kommunens mark utarrenderad och brukad men samtidigt hålla korta arrendekontrakt, helst ett år eller kortare, så kallade säsongskontrakt för att på så vis ha tillgänglighet till marken vid behov av exploatering.

Ekologisk odling och arrendekontrakt

För ekologisk odling är långsiktighet en förutsättning. Att odla säsong för säsong utan möjlighet att planera sin odling är i stort sett

2020-11-04

Diarienummer

TN 2020/0675

omöjliggörande för denna odlingsform. Vall och andra fleråriga grödor blir näst intill omöjliga att odla med tanke på insatsen och tidsperspektivet.

I befintliga arrendekontrakt som är längre än ett år, det vill säga avtal som Lunds kommun redan har med lantbrukare är det svårt att ställa krav på odlingsinriktningen, det vill säga ekologisk eller konventionell odling.

Vid utarrendering av ny jordbruksmark som inte ska exploateras kan kommunen teckna arrendeavtal på fem år. Detta ger både markägare och framförallt lantbrukare en möjlighet att planera sin odling och drift. Vid ekologisk odling är ett avtal på fem år i stort sett en förutsättning.

Konsekvenser och förslag på fortsatt arbete

Eftersom kommunens strategiska markinnehav är förutsättning och en viktig resurs i kommunens bostads- och näringslivsutveckling är det av stor vikt att kommunen inom rimlig tid kan få tillgång till jordbruksmark som behövs för kommunens utveckling. Därför tecknar kommunen med fördel kortare arrendeavtal med lantbrukare.

Att teckna långa arrendekontrakt på fem år med besittningsskydd innebär att kommunen begränsar åtkomst och tillgång till tätortsnära mark. Vid exploatering behöver kommunen ofta åtkomst till mark med en planeringshorisont som är kortare än fem år. Om ett besittningsskydd föreligger finns begränsade möjligheter att arrendatorn kan avträda marken.

Tekniska förvaltningen gör bedömningen att det inte är realistiskt att odla ekologiskt (med en certifiering och med femåriga åtaganden mot EU för att erhålla ersättning) på arrendekontrakt kortare än fem år med hänsyn till KRAV (certifieringsorgan), växtföljder och i den mån investeringar behöver göras i maskiner anpassade för ekologisk odling m m.

Vidare finns det en del odlingstekniska hinder som försvårar för ekologisk odling på kommunens mark. Lunds kommuns mark är till exempel till stor del belägen nära bebyggelse vilket ger restriktioner för spridning av stallgödsel. Lunds kommun har antagit lokala miljöföreskrifter som innebär att tillstånd krävs av miljönämnden för spridning av stallgödsel inom område med detaljplan och en zon om 300 meter därom. Detta försvårar möjligheterna till näringstillförsel. Alternativ finns i form av pelleterad gödsel till en förmodad högre kostnad som försvårar möjligheten till lönsam odling.

Kommunens markpolicy anger ambitioner, beskrivning och riktlinjer för hur kommunen förvaltar och utvecklar sitt strategiska

2020-11-04

Diarienummer

TN 2020/0675

markinnehav. Om ekologisk odling skall prioriteras behöver målsättningen rörande användning och förvaltning av den strategiska markreserven tydliggöras ytterligare i markpolicyn.

Tekniska förvaltningen ser stora svårigheter att kunna prioritera både bostadsbyggande och utbyggnad av verksamhetsområden samt ekologisk odling samtidigt då intressena kolliderar. Förvaltningen ställer sig därför tveksam till motionen.

Beredning

Ärendet har beretts av tekniska förvaltningen.

Barnets bästa

Närodla och ekologiska livsmedel får anses positivt för barn. Samtidigt kan försvårad och försenad rådighet över kommunens åkermark bidra till att genomförande av kommunens utbyggnadsplaner försvåras och senareläggs. Det kan leda till färre bostäder som kan möta bostadsbehov för familjer med barn.

Ekonomiska konsekvenser

Försvårad och försenad rådighet över kommunens åkermark kan bidra till att genomförande av kommunens utbyggnadsplaner försvåras och senareläggs. Det skulle kunna innebära senareläggning av möjliga framtida intäkter från markförsäljning. Hur det slår ekonomiskt är korrelerat till när kommunen har utgifter på grund av utbyggnaden.

Mikael Fritzson
Teknisk direktör

Anita Wallin
Exploateringschef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunstyrelsen

För kännedom:
Akten